

Asia C-231/20

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

3.6.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Verwaltungsgerichtshof (Itävalta)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

27.4.2020

Revision-menettelyn valittaja:

Josef Ziri

Vastapuolena oleva viranomainen:

Landespolizeidirektion Steiermark

Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian kohde

Onnenpeleistä annetun lain (Glücksspielgesetz) rikkomisesta määrättävät rikosoikeudelliset seuraamukset, rangaistusten kumulaatio ilman ylärajaa ankarien vähimmäisrangaistusten tapauksessa

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Sakkojen (sakon muuntorangaistukset ja oikeudenkäyntikulut mukaan luettuina) rajoittamattoman kumulaation soveltuminen yhteen SEUT 56 artiklan ja perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohdan kanssa muiden kuin pelkkien muodollisten rikkomisten tapauksessa

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Onko kansallisen tuomioistuimen tulkittava monopolijärjestelmän suojaamiseksi toteutettavassa rikosoikeudellisessa menettelyssä sovellettavaa rikosoikeudellista sanktiosäännöstä palvelujen tarjoamisen vapauden valossa, jos

se on jo aiemmin tutkinut monopolijärjestelmän unionin tuomioistuimen ohjeiden mukaisesti ja jos tässä tutkinnassa on käynyt ilmi, että monopolijärjestelmä on oikeutettu?

2. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

2. a) Onko SEUT 56 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jossa säädetään pakottavasti, että onnenpeleistä annetun lain nojalla kiellettyjen arvontojen saattamisesta ammattimaisesti yleisön käyttöön määrätään sakko onnenpeliautomaattia kohden ilman määrättyjen sakkojen kokonaismäärän ehdotonta ylärajaa?

2. b) Onko SEUT 56 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jossa säädetään pakottavasti, että onnenpeleistä annetun lain nojalla kiellettyjen arvontojen saattamisesta ammattimaisesti yleisön käyttöön määrätään 3 000 euron suuruinen vähimmäissakko onnenpeliautomaattia kohden?

2. c) Onko SEUT 56 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jossa säädetään pakottavasti, että onnenpeleistä annetun lain nojalla kiellettyjen arvontojen saattamisesta ammattimaisesti yleisön käyttöön määrätään sakon muutorangaistus onnenpeliautomaattia kohden ilman määrättyjen sakon muutorangaistusten kokonaismäärän ehdotonta ylärajaa?

2. d) Onko SEUT 56 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jossa säädetään onnenpeleistä annetun lain nojalla kiellettyjen arvontojen saattamisesta ammattimaisesti yleisön käyttöön määrättävän rangaistuksen tapauksessa, että rikosoikeudellisen menettelyn kuluista on korvattava osuus, joka on 10 prosenttia määrättyistä sakoista?

3. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi:

3. a) Onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 49 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jossa säädetään pakottavasti, että onnenpeleistä annetun lain nojalla kiellettyjen arvontojen saattamisesta ammattimaisesti yleisön käyttöön määrätään sakko onnenpeliautomaattia kohden ilman määrättyjen sakkojen kokonaissumman ehdotonta enimmäismäärää?

3. b) Onko perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jossa säädetään pakottavasti, että onnenpeleistä annetun lain nojalla kiellettyjen arvontojen saattamisesta ammattimaisesti yleisön käyttöön määrätään 3 000 euron suuruinen vähimmäissakko onnenpeliautomaattia kohden?

3. c) Onko perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jossa säädetään pakottavasti, että onnenpeleistä annetun lain nojalla kiellettyjen arvontojen saattamisesta ammattimaisesti yleisön

käyttöön määrätään sakon muuntorangaistus onnenpeliautomaattia kohden ilman määrättyjen sakon muuntorangaistusten kokonaismäärän ehdotonta ylärajaa?

3. d) Onko perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännökselle, jossa säädetään onnenpeleistä annetun lain nojalla kiellettyjen arvontojen saattamisesta ammattimaisesti yleisön käyttöön määrättävän rangaistuksen tapauksessa, että rikosoikeudellisen menettelyn kuluista on korvattava osuus, joka on 10 prosenttia määrättyistä sakoista?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

SEUT 56 artikla, perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohta

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Onnenpeleistä annetun lain (Glücksspielgesetz, jäljempänä GSpG) 2 §:n 1 ja 4 momentti, 19 §:n 1 ja 7 momentti sekä 52 §

Hallinnollisista rikkomuksista vuonna 1991 annetun lain (Verwaltungsstrafgesetz, jäljempänä VStG) 9 §:n 1 ja 7 momentti, 16 §:n 1 ja 2 momentti, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 20 § sekä 64 §:n 1 ja 2 momentti

Hallintolainkäyttölain (Verwaltungsgerichtsverfahrensgesetz, jäljempänä VwGVG) 38 §

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, johon viitataan

Tuomio 30.4.2014, Pflieger (C-390/12); tuomio 11.6.2015, Berlington Hungary (C-98/14); tuomio 12.9.2019, Maksimovic ym. (C-64/18); määräys 19.12.2019, NE v. Bezirkshauptmannschaft Hartberg (C-645/18); tuomio 8.9.2010, Markus Stoß ym. (C-316/07) ja tuomio 25.4.2013, Jyske Baak Gibraltar Ltd. (C-212/11)

Kuvaus tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Esitetyt ennakkoratkaisukysymykset tulevat esiin toimivaltaisen rikosviranomaisen tekemän sellaisen sakkojen määräämistä koskevan päätöksen valvonnassa, jossa Revision-menettelyn valittajan on todettu syyllistyneen kymmeneen onnenpeleistä annetun lain rikkomiseen ja josta tehtiin Revision-valitus ennakkoratkaisua pyytävään tuomioistuimeen sen jälkeen, kun Landesverwaltungsgericht Steiermark (Steiermarkin osavaltion hallintotuomioistuin, Itävalta; jäljempänä Verwaltungsgericht) oli hyväksynyt osittain hänen rangaistuksen suuruudesta tekemänsä valituksen ja kun rikkomiskohtaisia rangaistuksia oli pienennetty. Ennakkoratkaisupyynnössä Euroopan unionin tuomioistuimelle esitettävät unionin oikeutta koskevat

kysymykset edustavat ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa vireille pantuja muita Revision-valituksia.

- 2 Hallintopäätöksessä Revision-menettelyn valittajan katsottiin syyllistyneen siihen, että hänen toimitusjohtajana edustamansa yhtiö (A GmbH) oli 30.4.2016 ja toukokuun 2016 välisenä aikana saattanut kiellettyjä arvontoja ammattimaisesti yleisön käyttöön ravitsemisliikkeessä, jossa oli yhteensä kymmenen onnenpeliautomaattia, ja siten syyllistynyt yhteensä kymmeneen GSpG:n 52 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainittuun kolmanteen rangaistavaan tekoon. Hallintoviranomainen määräsi rikkomusta eli onnenpeliautomaattia kohden 10 000 euron suuruisen hallinnollisen seuraamuksen ja kolmen päivän sakon muuntorangaistuksen (kymmenestä laitteesta yhteensä 100 000 euroa ja 30 päivää sakon muuntorangaistusta) sekä velvoitti Revision-menettelyn valittajan lisäksi maksamaan 10 000 euroa rikosoikeudellisen menettelyn kuluja. Onnenpelejä näissä kymmenessä onnenpeliautomaatissa järjestäneelle Slovakiaan sijoittautuneelle F s.r.o:lle määrättiin rangaistus, josta on tullut lainvoimainen. Onnenpeliautomaattien takavarikointi määrättiin sekä A GmbH:lle että (slovakialaiselle) F s.r.o:lle.
- 3 Revision-menettelyn valittajan hallintopäätöksestä tekemän valituksen vuoksi Verwaltungsgericht suoritti GSpG:n antamiseen ja täytäntöönpanoon liittyvien olosuhteiden kokonaisarvioinnin ja katsoi, että kyseisestä laista johtuva palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittaminen oli oikeutettua. Se hylkäsi Revision-menettelyn valittajan hallintopäätöksestä tekemän valituksen ensimmäisessä oikeudenkäynnissä sekä syyllisyyden toteamisen että rangaistuksen määräämisen osalta. Revision-menettelyn valittaja teki tästä ratkaisusta Revision-valituksen ennakkoratkaisua pyytävään tuomioistuimeen.
- 4 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pysytti ensimmäisessä Revision-menettelyssä Revision-menettelyn valittajan rikosoikeudellista menettelyä koskevan Verwaltungsgerichtin ratkaisun syyllisyyden toteamisen osalta, mutta kumosi sen rangaistuksen määräämisen osalta. Tämän jälkeen Verwaltungsgericht hyväksyi jatkatussa muutoksenhakumenettelyssä antamallaan tuomiolla Revision-menettelyn valittajan valituksen rangaistuksen suuruuden osalta siten, että se soveltamalla GSpG:n 52 §:n 2 momentin kolmatta osaa määräsi kymmenen 4 000 euron suuruisia sakkoa ja kymmenen yhden päivän sakon muuntorangaistusta (yhteensä siis 40 000 euroa sakkoa ja kymmenen päivää sakon muuntorangaistusta). Ensimmäisessä oikeusasteessa käytyyn hallinto-oikeudelliseen seuraamusmenettelyyn liittyvien oikeudenkäyntikulujen osuudeksi vahvistettiin 4 000 euroa. Revision-menettelyn valittaja teki tästä määrätystä rangaistuksesta nyt käsiteltävän Revision-valituksen ennakkoratkaisua pyytävään tuomioistuimeen.

Ennakkoratkaisupyynnön perustelut

- 5 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen arviointi Verwaltungsgerichtin määräämän rangaistuksen laillisuudesta riippuu siitä, ovatko rikosoikeudellisen seuraamuksen määrittämistä koskevat GSpG:n säännökset, luettuina yhdessä niiden VStG:n säännösten kanssa, joita Verwaltungsgerichtin on sovellettava rangaistusten määrittämisessä, sopusoinnussa unionin oikeuden (palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamista koskevien yleisten periaatteiden ja perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohdan) kanssa. Verwaltungsgerichtshofin nyt käsiteltävää Revision-valitusta koskeva ratkaisu riippuu tässä ennakkoratkaisupyynnössä esitettyihin jäljempänä tarkemmin tarkasteltaviin unionin oikeuden tulkintaa koskeviin kysymyksiin annettavista vastauksista.
- 6 Unionin tuomioistuin on todennut, että unionin oikeussääntöjä, erityisesti perusoikeuskirjaa ja SEUT 56 artiklaa, voidaan soveltaa, kun lainvastaisten onnenpelien järjestäjä oleskelee Itävallassa ja peliautomaattien oletettu omistaja on Tšekkiin sijoittautunut yhtiö (ks. tuomio 30.4.2014, Pflieger, C-390/12, 10 ja 33–36 kohta). Käsiteltävänä olevan Revision-valituksen taustalla olevassa hallinto-oikeudellisessa seuraamusmenettelyssä onnenpelien järjestäjä on Slovakiaan sijoittautunut yhtiö, ja Revision-menettelyn valittajan edustama A GmbH saattoi nämä onnenpelit yleisön käyttöön kahvilassa. Lisäksi unionin tuomioistuin tukeutui rajat ylittävän asian olemassaolon osalta siihen, ettei voida mitenkään sulkea pois sitä, että muihin jäsenvaltioihin kuin esimerkiksi Unkariin sijoittautuneet toimijat olisivat olleet tai olisivat kiinnostuneita avaamaan pelisaleja Unkarissa (tuomio 11.6.2015, Berlington Hungary, C-98/14, 27 kohta).
- 7 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan säännöstö, jossa kielletään muun muassa peliautomaattien käyttö elinkeinotoiminnassa hallintoviranomaisten myöntämän ennakkoluvan puuttuessa, merkitsee SEUT 56 artiklassa taatun palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusta (ks. mm. tuomion Pflieger 39 kohta), ja kansallisen tuomioistuimen on tässä yhteydessä unionin oikeudessa edellytettävän kokonaisarvioinnin avulla arvioitava, onko hyväksyttävää, että GSpG:n säännöksillä rajoitetaan tällä tavoin palvelujen tarjoamisen vapautta (ks. tuomion Pflieger 50 kohta). Vahvistetun rangaistuksen vuoksi nyt käsiteltävässä Revision-valituksessa on unionin oikeuden näkökulmasta ainoastaan tutkittava, ovatko seuraamukset, jotka todetusta kielletystä monopoliin puuttumisesta on määrättävä, oikeasuhteisia.
- 8 Unionin tuomioistuin ratkaisi 12.9.2019 antamassaan tuomiossa Masiamovic ym. (C-64/18) useita ennakkoratkaisupyynnöitä, joissa käsiteltiin sellaisten merkityksellisten rajat ylittävää työvoiman käyttöä koskevien Itävallan säännösten oikeasuhteisuutta, joissa säädettiin yhtäältä vähimmäissakkojen määräämisestä kunkin kyseessä olevan työntekijän osalta asettamatta ylärajaa määrättävien sakkojen kokonaismäärälle ja toisaalta sakon muuntorangaistuksista. Unionin tuomioistuin totesi, että SEUT 56 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä kyseisessä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jossa säädetään hallinnollisten lupien hankkimiseen ja palkka-asiakirjojen

säilyttämiseen liittyvien työoikeudellisten velvoitteiden noudattamatta jättämisen yhteydessä määrättävistä sakoista, jotka eivät saa olla ennalta määriteltyä määrää pienempiä, jotka määrätään kumulatiivisesti kunkin työntekijän osalta ja ilman ylärajaa, joihin lisätään oikeudenkäyntikulut, joiden suuruus on 20 prosenttia sakkojen määrästä, jos valitus sakkojen määräämistä koskevasta päätöksestä hylätään, ja jotka muunnetaan vapausrangaistuksiksi, jos sakot jätetään maksamatta (ks. myös tuomio 19.12.2019, NE v. Bezirkshauptmannschaft Hartberg, C-645/18).

- 9 Nyt käsiteltävässä Revision-valituksessa herää useiden GSpG:n rikkomisten vuoksi määrättyjen seuraamusten arvioinnin yhteydessä SEUT 56 artiklan ja mahdollisesti perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohdan tulkintaan liittyvä kysymys siitä, onko GSpG:n 52 §:n 2 momentin kolmas osa ja VStG:n 16 § ja 64 §:n 2 momentti sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa.

Rangaistuksen määrittämisen tarkastelu SEUT 56 artiklan perusteella (ensimmäinen kysymys):

- 10 Nyt käsiteltävässä Revision-valituksessa Verwaltungsgericht tarkasteli ensimmäisessä oikeudenkäynnissä palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamista unionin tuomioistuimen vahvistamiin perusteisiin perustuvan kokonaisarvioinnin avulla (ks. tuomio Stoß, C-316/07, 79 kohta; tuomio Pflieger, C-390/12, 41, 45, 56 ja 62 kohta ja tuomio Jyske Baak Gibraltar Ltd., C-212/11, 62 ja 64 kohta) ja päätteli, etteivät GSpG:n säännökset, joissa säädetään ilman edellytettävää toimilupaa saataville asetettujen onnenpeliautomaattien rangaistavuudesta, ole unionin oikeuden vastaisia.
- 11 Tarkastellessaan Verwaltungsgerichtin toisessa oikeudenkäynnissä määrittämää rangaistusta ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pohtii ensinnäkin sitä, onko myös tällaisesta monopoliin puuttumisesta määrättävien lakisääteisten seuraamusten oikeasuhteisuutta tutkittava toisessa vaiheessa palvelujen tarjoamisen vapauden kannalta vai (ainoastaan) kansallisen valtiosäännön perusteella.

Rangaistuksen määrittämisen tarkastelu perusoikeuskirjan 49 artiklan perusteella:

- 12 Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pohtii seuraavaksi, onko Verwaltungsgerichtin määrittämän rangaistuksen tarkastelussa sovellettavia oikeussääntöjä pidettävä perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuina oikeasuhteisina säännöksinä.

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi (toisen kysymyksen a–d kohta) ja jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi (kolmannen kysymyksen a–d kohta):

- 13 Aluksi on todettava, että Verwaltungsgerichtshofin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan GSpG:n nojalla jokainen 52 §:n 1 momentissa tarkoitettu kielletty teko muodostaa kunkin onnenpeliautomaatin osalta oman hallinnollisen rikkomuksensa, josta on VStG:n 22 §:n mukaisesti määrättävä rangaistuksia samanaikaisesti. Nyt käsiteltävässä asiassa Verwaltungsgericht sovelsi sakkujen laskennassa GSpG:n 52 §:n 2 momentin kolmannen osan rangaistusasteikkoa, jossa säädetään 3 000–30 000 euron suuruisesta sakosta tapauksessa, jossa kielletyt arpajaiset on saatettu ensimmäisen kerran ammattimaisesti yleisön käyttöön useammalla kuin kolmella onnenpeliautomaatilla.
- 14 Rangaistuksen määrittäminen lakisääteisessä rangaistusasteikossa on harkinnanvarainen ratkaisu, joka on suoritettava lainsäätäjän VStG:n 19 §:ssä määrittelmien arviointiperusteiden (suojatun oikeushyvän merkitys ja vaarantuminen, raskauttavat ja lieventävät seikat, syyllisyyden aste sekä varallisuustilanne) mukaisesti. Tässä yhteydessä on otettava huomioon, että määritettäessä rangaistusta yksittäistapauksessa GSpG:ssä tässä tapauksessa säädetty 3 000 euron vähimmäissakko voidaan pienentää VStG:n 20 §:n mukaisesti puoleen (eli 1 500 euroon laitetta kohden), jos lieventävät seikat ovat huomattavasti merkittävämpiä kuin raskauttavat seikat.
- 15 Kun otetaan huomioon mainittu unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, joka koskee vähimmäisrangaistusten määräämisen perusteettomuutta, kumulatiivisia sakkoja ja niiden muuntamista vapausrangaistuksiksi työoikeudellisten velvoitteiden noudattamatta jättämisen yhteydessä (ks. tuomio Maksimovic), nyt käsiteltävässä asiassa herää kysymys, onko SEUT 56 artiklaa (ja jos todetaan, ettei sitä voida soveltaa käsiteltävään tapaukseen, perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohtaa) tulkittava siten, että se on esteenä myös GSpG:n 2 §:n 2 momentin kolmannen osan kaltaiselle säännökselle, toisin sanoen voidaanko unionin tuomioistuimen asiassa Maksimovic esittämiä toteamuksia soveltaa säännökseen, jossa GSpG:n 52 §:n 1 momentin 1 kohdan tavoin säädetään, että onnenpelien järjestäminen ilman toimilupaa ja siten myös ilman valvontaa on rangaistava teko esimerkiksi pelaajien suojelun kannalta.
- 16 Kuten Verwaltungsgerichtshof on useaan otteeseen todennut onnenpelien järjestämiseen liittyvän yksinoikeuden laillisuutta koskevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella, muun muassa vahvistamalla sääntelykehys GSpG:n 50 §:n mukaiselle hallinnolliselle valvonnalle tällaisella säännöksellä varmistetaan riittävällä tavalla, että lainsäätäjän tavoitteisiin pyritään tosiasiallisesti johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti: GSpG:n rikkomisista on määrättävä tehokkaita seuraamuksia, jotta konsessiojärjestelmään yhdistetty monopolijärjestelmä voi menestyä, koska se olisi muuten tehoton. Monopolin (sen tehokkuuden) noudattaminen on sen sijaan varmistettava (ks. tuomion Stoß 84 kohta ja sitä seuraavat kohdat).
- 17 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, etteivät GSpG:n 52 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut rikkomiset ole pelkästään hallinnollisia tarkoituksia palvelevien hallinnollisluonteisten rikossäännösten rikkomisia. Sen

sijaan on suojattava unionin oikeuden mukaisesti sallitusti perustettu monopoli sellaisia henkilöitä vastaan, jotka eivät noudata pelaajien suojelua koskevia säännöksiä ja joita ei valvota (esimerkiksi rahanpesun estämiseksi, ks. GSpG:n 19 §:n 7 momentti). Rangaistavaa on esimerkiksi kiellettyjen arvontojen järjestäminen onnenpeliautomaateilla, joista pelaaja tulee tunnetusti erittäin helposti riippuvaiseksi ja jotka ovat siten erityisen vaarallisia. GSpG:n 52 §:n 2 momentissa säädetyt seuraamukset riippuvat kussakin rikkomisessa onnenpeliautomaattien kokonaismäärästä.

- 18 Tässä yhteydessä on huomautettava, ettei GSpG:n mukainen toimiluvan tai luvan myöntämismenettely ole pelkästään toimi, jossa toimiluvan hakijan on täytettävä ainoastaan muodollisia vaatimuksia. Koska myönnettäviä toimilupia tai lupia on erittäin vähän ja koska toimiluvan hakijalle asetetaan tiukat vaatimukset, on katsottava, että onnenpelien toteuttaminen on yleensä kielletty eikä sitä voida pitää sellaisenaan perusvapauksilla taatun sallitun toiminnan harjoittamisena. Ankarien rangaistusten määrääminen ei voi siksi tehdä jokaiselle myönnetyn vapauden käyttämisestä vähemmän houkuttelevaa, vaan sen tarkoituksena on estää tehokkaasti kaikenlaisten onnenpelien järjestäminen ilman toimilupaa tai lupaa ja siitä yhteiskunnan yleiselle edulle aiheutuvat kielteiset vaikutukset.
- 19 Näin ollen herää kysymys siitä, onko SEUT 56 artikla (ja perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohta) esteenä myös säännöstölle, jonka tarkoituksena on estää yhteiskunnan kannalta erittäin haitallinen lainvastainen toimi. GSpG:n 52 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa rangaistavissa teoissa ei ole kyse pelkästään ilmoitusvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä vaan sellaisten merkittävien yleisten etujen vahingoittamisesta, joiden takaaminen edellyttää Itävallan lainsäätäjän mukaan ankaria rangaistuksia yleiseen ja erityiseen ennaltaehkäisyyn liittyvistä syistä.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mielestä tässä yhteydessä on tarkasteltava erikseen sitä, onko SEUT 56 artikla (ja perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohta) tämän säännösten tarkoituksen perusteella esteenä jäljempänä esitettävälle lakisääteiselle rangaistuksen määrittämisestä koskevalle menettelytavalle.

Sakkojen määrääminen ilman ylärajaa ja vähimmäisrangaistukset (toisen kysymyksen a ja b kohta sekä kolmannen kysymyksen a ja b kohta)

- 21 Ensinnäkin kutakin rikkomista eli onnenpeliautomaattia kohden on määrättävä vähintään 3 000 euron sakko (joka erityisissä olosuhteissa voidaan puolittaa VStG:n 20 §:n mukaisesti). Syytetyille määrättävien sakkojen kokonaismäärä perustuu loppujen lopuksi rikkomisten lukumäärään eli käytettyjen onnenpeliautomaattien määrään. Tämän menettelytavan tarkoituksena on Itävallan lainsäätäjän tahdon mukaisesti estää teosta mahdollisesti koituvat taloudelliset hyödyt sekä vähentää siten lainvastaisen tarjonnan houkuttelevuutta ja ehkäistä sitä. Näin ollen tyypillisessä tapauksessa, jossa sakot määritetään

samansuuruisiksi kunkin rikkomisen osalta, sakon kokonaismäärä saadaan kertomalla onnenpeliautomaattien lukumäärä yksittäisen sakon määrällä.

- 22 Kun otetaan huomioon käsiteltävässä asiassa sovellettava vähimmäisrangaistus (3 000 euroa onnenpeliautomaattia kohden), tapauksessa, jossa automaatteja on paljon, kuten käsiteltävässä asiassa, vähimmäissakko on jo 30 000 euroa, ja pelikasinossa, jossa on noin 50 onnenpeliautomaattia, vähimmäissakkojen määrä olisi jo 150 000 euroa. Itävallan lakiehdotuksen selityksissä täsmennetään tältä osin, että rangaistus määräytyy haitallisuuden perusteella siten, että useammalla kuin kolmella onnenpeliautomaatilla tapahtuneesta rikkomisesta määrätään kolminkertainen vähimmäisrangaistus. Näin katetaan tähän yhtäältä tyypillisesti liittyvä organisoitu lainsäädännön rikkominen ja estetään toisaalta tähän tyypillisesti liittyvä rangaistavasta menettelytavasta saatava taloudellinen hyöty. Sakkojen kokonaismäärällä ei ole tässä rangaistusmallissa luonnollisestikaan ylärajaa, koska se perustuu väistämättä asennettujen onnenpeliautomaattien määrään eikä lainsäädännössä aseteta ylärajaa sakkojen kokonaismäärälle.

Sakon muuntorangaistusten määrääminen (toisen kysymyksen c kohta tai kolmannen kysymyksen c kohta)

- 23 Lisäksi herää kysymys siitä, oikeuttavatko rikkomisten vakavuus ja haitallisuus yhteiskunnan kannalta sakon muuntorangaistusten määräämisen. Ne pannaan täytäntöön ainoastaan siinä tapauksessa, ettei rikkomuksen tekijä eikä vastuuseen asetettu yhtiö maksa määrättyjä sakkoja.
- 24 Sakkoa määrättäessä on samalla vahvistettava sitä tapausta varten, että sakko jätetään maksamatta, myös sakon muuntorangaistus (VStG:n 16 §:n 1 momentti), joka voi käsiteltävässä tapauksessa olla enintään kaksi viikkoa rikkomista kohden. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sakon muuntorangaistuksen ja sakon määrittämisen välillä on olennainen yhteys siten, että sakon muuntorangaistuksen määrittämisessä on otettava huomioon, onko syytetty tehnyt rikkomisen tahallaan vai ainoastaan huolimattomuuttaan. Kun sakon määrän ja korvaavan vankeusrangaistuksen välillä on huomattava ero (suhteessa enimmäisrangaistukseen), tätä varten tarvitaan riittävät perustelut.
- 25 Sakon muuntorangaistusta koskevalla järjestelmällä pyritään takaamaan, ettei todettu rangaistava teko jää rankaisematta, vaikka sakkoa ei voitaisi maksaa. Samoin kuin sakkojen tapauksessa, myöskään määrättyjen sakon muuntorangaistusten määrällä ei ole kumulaation vuoksi lakisääteistä ylärajaa. Myös määrätyn sakon muuntorangaistuksen kokonaiskesto määräytyy (samansuuruisissa sakoissa) kertomalla sakon muuntorangaistus (onnenpeliautomaattien) lukumäärällä.

Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen (toisen kysymyksen d kohta tai kolmannen kysymyksen d kohta)

- 26 Lopuksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pohtii, onko unionin oikeutta tulkittava siten, että se on esteenä sille, että pakollinen osuus rikosoikeudellisen menettelyn kuluista on 10 prosenttia määrätyistä sakoista (VStG:n 64 §:n 2 momentti).

TYÖASIAKIRJA